

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

24. februar 2016

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 95 (Alm. del – § 7.
Finansministeriet) af 9. december 2015 stillet efter ønske fra
Joakim B. Olsen (LA)

Spørgsmål

Ministeren bedes beregne hvor meget det vil løfte BNP i 2020 og i 2025 som følge af øget produktivitet, hvis man fra 2016 ophæver restriktionerne i planloven for opførelse af hypermarkeder.

Svar

Planlovens detailhandelsbestemmelser regulerer butikkernes placering og fysiske størrelse, jf. tabel 1.

Tabel 1		
Planlovens generelle bestemmelser om butikkers placering og størrelse		
Placering af butikker	Dagligvarebutikker	Udvalgswarebutikker
Bymidten	Op til 3.500 m ²	Op til 2.000 m ²
Bydelscentre ¹⁾	Op til 3.500 m ²	Op til 2.000 m ²
Lokalcentre	Op til 1.000 m ²	Op til 1.000 m ²
Enkeltstående butikker	Op til 1.000 m ²	Op til 1.000 m ²
Arealer til særligt pladskrævende varer	-	Grænse fastsættes af kommune
Aflastningsområder	Op til 3.500 m ²	Op til 2.000 m ²

Anm.: 1) Gælder kun for byer med over 20.000 indbyggere. I byer med over 40.000 indbyggere og i udpegede aflastningsområder i hovedsatsområdet, Århus, Odense, Aalborg og Esbjerg kan der hvert fjerde år planlægges for op til tre nye udvalgswarebutikker over 2.000 m².

Kilde: Erhvervs- og Vækstministeriet, *Redegørelse om detailhandelsplanlægning 2015*.

En ophævelse af størrelsesrestriktionerne vil åbne op for hypermarkeder gennem etablering af nye butikker eller udvidelse af eksisterende butikker. Det vil gøre det nemmere for butikkerne at opnå stordriftsfordele, hvilket vil kunne bidrage til at styrke produktiviteten i detailhandlen.

Dertil kommer, at en ophævelse af størrelsesbegrænsningerne øger incitamentet for helt nye aktører til at træde ind på markedet og derigennem kunne øge konkurrencen. Det vil kunne tilskynde eksisterende dagligvarebutikker til at effektivisere og bidrage til, at de mest effektive butikker vinder markedsandele.

Det er generelt vanskeligt at vurdere effekten af at fjerne planlovens størrelsesbegrænsninger. Der er blandt andet ikke foretaget solide statistiske danske analyser

af effekten af tidligere ændringer i planloven, og der eksisterer ikke solide holdepunkter for at vurdere adfærdseffekterne af, at forbrugerne formentligt vil handle i større butikskoncepter.

Flere udenlandske studier peger på, at en afskaffelse af størrelsesbegrænsningerne vil øge produktiviteten i detailhandlen som følge af, at detailhandlen kan bygge nye og større butikker eller udvide eksisterende butikker. Endvidere er der tegn på, at den eksisterende danske lovgivning begrænser visse butikker i at opnå en mere omkostningseffektiv størrelse.

I vurderingen af effekterne tages udgangspunktet i resultater fra et engelsk studie af Cheshire m.fl.¹ Den tidligere produktivitetskommission bemærker, at stramninger i den engelske planlov, som er baggrund for det engelske studie, kan sammenlignes med stramningerne af den danske planlov i 1997, og at effekterne fundet i studiet derfor kan overføres til Danmark.²

Det vurderes med betydelig usikkerhed med udgangspunkt i Cheshire m.fl., at produktiviteten i den danske detailhandel vil kunne stige med knap 4 pct. Det vurderes endvidere, at en øget konkurrence kan indebære, at de enkelte kæder og koncepters markedsandele ændres, hvor en større del af handlen i fx dagligvarebutikker vil foregå i de store supermarkeder, super stores og i hypermarkeder. Den forventede stigning i produktiviteten forventes også at sænke priserne i detailhandlen. Endvidere vurderes det, at en øget konkurrence ansporer til yderligere produktivetsgevinster og lavere priser.

Der er ikke solide holdepunkter for at vurdere ændringen i markedsandele og faldet i priserne, hvorfor vurderingerne i højere grad beror på beregningstekniske forudsætninger.

Det vurderes, at en afskaffelse af samtlige størrelsesbegrænsninger for detailhandlen i planloven vil bidrage til at øge strukturelt BNP ca. 2 mia. kr. (2016-priser) frem mod 2025, når der tages højde for afsmittende effekter i resten af økonomien. Hvor hurtigt potentialet kan realiseres afhænger af, hvor hurtigt tilpasningen sker i detailhandlen. Effekten vurderes derfor at være lidt mindre i 2020.

Vurderingen er foretaget med baggrund i en række skønsmæssige vurderinger og antagelser, og resultaterne er derfor hæftet med betydelig usikkerheder.

For en yderligere dokumentation af de beregningstekniske forudsætninger, der ligger til grund for effektivvurderingen, henvises til vedlagte dokumentationsnotat.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen
Finansminister

¹ Cheshire, Paul, Christian A. L. Hilber, Ioannis Kaplanis (2011): Evaluating the Effects of Planning Policies on the Retail Sector: Or do Town Centre First Policies Deliver the Goods?, SERC Discussion Paper, 66.

² Produktivitetskommissionen (2013): Analyserapport 2: Konkurrence, internationalisering og regulering.